

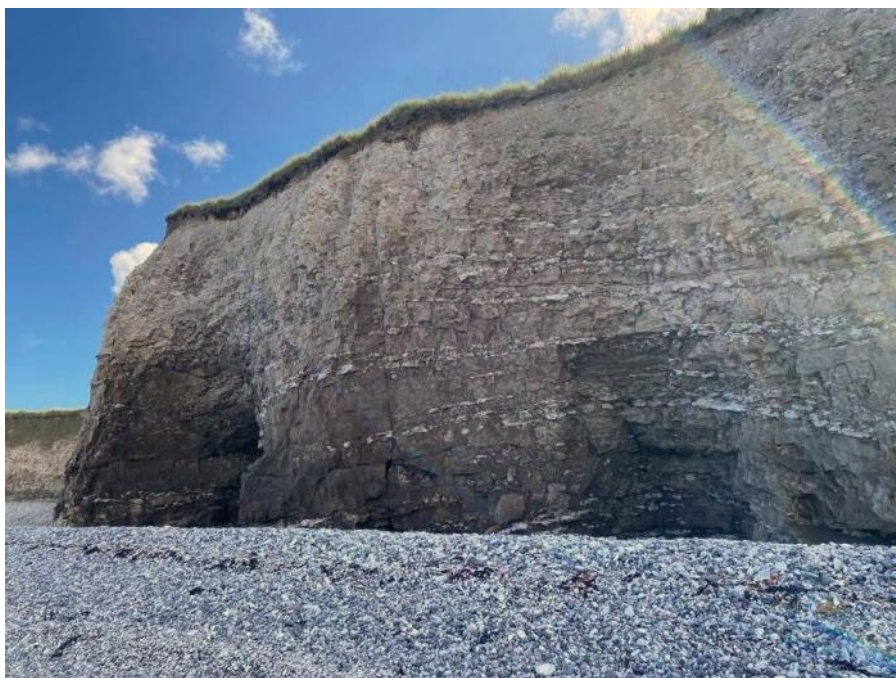

LAPIDOMANEN

STENVENNERNE - KØBENHAVNS AMATØRGEOLOGISKE FORENING

52. årg. nr. 3

September 2026

Karlby Klint. Se referat fra Djurslandsturen side 8 og flere fotos på bagsiden. Foto Finn Kiilerich-Jensen.

INDEX

Fremtidig modtagelse af Lapidomanen	2
Dino-skelet til 328 mio. kr.....	3
Geologien bestemmer klimaet på vor klode - Del 3.	3
Annonce: Fossilernes Dag på KALK 2026	5
Bog anmeldelse: Geologien fortæller: Kalksten, kridt og flint.....	6
Stenvennernes tur til Djursland 14.-17. maj 2026	8
Impaktit Jagt	18
Kør-selv-tur til Stibjerg Strand 25. juli	19
Udvælgelse af fossiler til Stenvennernes kommende auktioner. Er det noget for dig?	20
Annonce: Kør-selv-tur til Åsens feltstation den 15.-16. oktober.....	21
Annonce: Invitation til julefrokost	22
Annonce: Endags kør-selv togtur til klinterne mellem Trelde Næs og Fredericia lørdag d. 10. oktober.....	23
Meddelelse vedr. Generalforsamlingen og vedtægtsændringer	23
Nekrolog: Allan David Simonsen.....	24
Stenvennernes efterårsprogram 2026	25
Nye medlemmer	27
Nogle indtryk fra Djurslandsturen	28

Fremtidig modtagelse af Lapidomanen

Det blev besluttet på generalforsamlingen, at bladet fremover sendes til alle medlemmer pr. mail, og det vil som hidtil også kunne ses på hjemmesiden. Fra næste år skal man betale et gebyr for at få bladet tilsendt på tryk, man kan evt. hente det gratis ved medlemsmøderne.

Vi vil derfor gerne vide, om du ønsker, at:

- 1) Modtage bladet både på tryk med posten og på mail. Der vil blive et gebyr på 100 kr. om året. Hvis du endnu ikke har givet din mail til kassereren må du gerne gøre det snarest.
- 2) Afhente bladet ved medlemsmøder, ud over at få det på mail. Det vil være uden gebyr.
- 3) Kun få bladet på mail, uden gebyr.

Det blad som sendes pr. mail er i trykkekvalitet (pdf), så man selv vil kunne printe det.

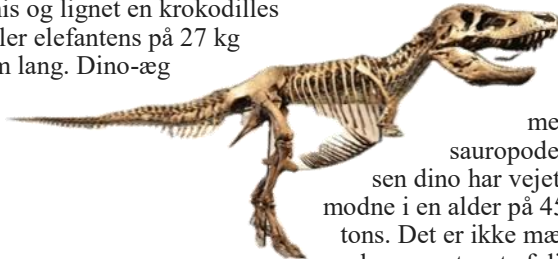
Giv besked snarest muligt til Finn på stenvennerne@gmail.com, om hvilken model du vælger. Det vil dog først træde i kraft fra næste år.

Dino-skelet til 328 mio. kr.

Dinosaurus igen og igen

En *Tyrannosaurus rex* er for nylig solgt for 328 mio. kr. Den mindste dinosaur vejede kun 3,5 kg, mens *Argentinosaurus* vejede 80-100 tons. Dino'erne levede i 130 mio. år: Jura-Kridt. I Dinosaur Provincial Park, Alberta er der fundet 300 dino-skeletter fra 30 forskellige arter. Nogle ligner fugle og andre krokodiller. Største fugl vejer kun 450 kg. Dino-hanner må have haft en

stor penis og lignet en krokodilles penis eller elefantens på 27 kg og 1,5 m lang. Dino-æg

fandtes i jordreder med 24-70 stk. Unge sauropoder fra en 20 tons voksen dino har vejet 7,7 kg og blev kønsmodne i en alder på 45 år, når de vejede 6 tons. Det er ikke mærkeligt, at alle mennesker er optaget af disse dyr og spekulerer

på hvordan de opstod, hvordan de levede og hvorfor de døde. Et enkelt svar findes ikke. Dertil er dino'erne alt for forskellige og alt for spredte i naturen. Det giver rige muligheder for fantasien og derfor er det nu muligt at få 328 mio. kr. for et dino-skelet.

Hans Kloster

GEOLOGIEN BESTEMMER KLIMAET PÅ VOR KLODE

af Kjeld Bentzen

STOF til EFTERTANKE. DEL 3. Hvem producerer store mængder Metan-gas - som er værre end CO2??

Tillæg til mit maraton foredrag i efteråret 2025, var der en del jeg ikke nåede nok om.

Vi talte om vore venner køerne (jeg elsker oksekød) - det gjorde Jakob Ellemann også, da han blev provokeret af nogle vegetaraktivister, som hylede om, at koen er en dårlig maskine.

De glemmer hvor mange gode tillægsprodukter som kommer herfra – foruden dejligt kød, - der er alle mælkeprodukterne, ymer, kefir, smør, yoghurt, skyr, piskefløde, kvark, kærnemælk mv.

Hertil skal nævnes en Verdenskendt dansk virk-

Kjeld på Svalbard

somhed Chr. Hansens, (der startede med at fremstille gærkulturer for Gl. Carlsberg) og i vores tidsperiode producerer vigtige enzymer af kalvemaver, som bruges i nævnte delikatesser, samt meget andet.

Desuden kan tilføjes et dejlig udvalg af oste, camembert, kort og langtidslagret. Hvem elsker ikke OST og Rødvín.

Det lyder sjovere end græs og melorme.

Vi talte om hvor mange køer der er i verden, og det menes ved hjælp af leksika og Ai - at der er ca. 800 millioner, dvs. før klimahysteriet.

Jeg har grund til at tro, at de samme klimaaktivister er stærke tilhængere af vilde dyr i naturen, jo flere jo bedre, og som mantraet hedder biodiversitet over alt andet.

Hvor megen metangas mon alle gnuer/bøfler, elefanter, giraffer, flodheste, næsehorn, vortesvin/ vildsvin og aber, i Afrika pingviner på Antarktis, for at nævne de fleste og mange der prutter "dejlig" metangas ud i luften hver dag.

Hvad med alle kæledyrene hunde og katte, - jeg nævner det bare.

Hvad med en stor klynge ildelugtende hvalrosser og sæler, som der er rigeligt mange af??

Dertil kan nævnes rensdyr og især fåreavl i Australien

Rensdyr i Svalbard

Her følger nogle antal på forskellige nævnte dyr i verden anslået.

Gnuer/Bøfler syd for Sahara omkring 1 million og inkl. resten bl.a. USA 6,2 millioner .

Sæler alene i Vadehavet ca. 40.000 stk.

Elefanter ca. 440.000 stk.

Katte globalt ca. 600 millioner- heraf ejerkatte i Danmark 750.000, hunde i verden anslået nær 1 milliard - heraf registrerede i Danmark 850.000 stk.

Hvalrosser i Stillehavet anslået ca. 200.000 stk.

Bestandene på landjorden er faldet, fordi vi mennesker inddrager jord til byer og landbrug, fordi vi bliver flere, og det kan ikke fortsætte - så her ligger et kæmpe problem - eller moderne gummiord udfordringer.

Så er der lige os mennesker, hvor en voksen person kan fylde en ret stor hoppeborg med metan på 40 år, og det bliver så til 2 hoppeborge, da de fleste af os bliver 80 år.

Vi er nu 8,4 milliarder mennesker, så det bliver til 17 milliarder hoppeborge fyldt med brandfarlig metan.

Hertil kommer så al det metan, der frigives i Canada og Sibirien, hvor tundraen

under vejrskiftet frigiver masser af brandbart metan.

Så måske skulle vi ikke føre en fanatiker hetz mod vore flinke køer.

I mit foredrag beskæftigede vi os mest med geologi og deraf afledte hændelser, her nævntes jordskælv, vulkaner, storme, landhævninger, tektonik, Milankovitch, magnetisme, polvandring.

Tak for ordet.

Tekst og fotos Kjeld Bentzen

Fossilernes dag på KALK 2026

Østsjællands Museer fejrer afslutningen af årets fossiljagt-sæson med Fossilernes Dag den 24. oktober på KALK. På dagen fyldes museet af amatørgeologer og repræsentanter fra de lokale amatørgeologiske foreninger, der hver har en stand, hvor de viser deres allerflotteste fund fra årets mange fossiljagter frem.

Hvad har du mon fundet ...?

Har du sten eller fossiler liggende, du ikke ved, hvad er, så tag dem endelig med og få dem bestemt af eksperterne. Museumsinspektør og medlem af Danekræ udvalget i Danmark Jesper Milàn vil være på pletten hele dagen til at bestemme fossiler og fortælle om, hvilke fossiler man kan være heldig at finde i vores eget lokalområde. Dagen byder på masser af spændende fossiler at kigge på samt rig lejlighed til at få sig en god fossilsnak med både fagfolk og passionerede samlere.

Hvor:

KALK, Østervej 2b, 4640 Faxe

Hvornår:

Lørdag den 24. oktober kl. 10-15

Pris:

Normal entre til museet:

Voksne: 110 kr.

Børn under 18 gratis

For yderligere oplysninger kontakt:

Museumsinspektør Jesper Milàn
jesperm@oesm.dk

Stenvennerne deltager som sædvanlig med en stand med seneste fund m.m.

Geologien fortæller: Kalksten, kridt og flint

Forfattere: Henrik Madsen og Kai Ingemann Schnetler

Udgivet af Museum Mors, 2026, 183 sider.

Vejledende udsalgspris: 249 kr.

BOGANMELDELSE AF JESPER MILÀN

Jesper Milàn [jesperm@oesm.dk], KALK/Østsjællands Museer, Rådhusvej 2, 4640 Faxe.

Milàn, J. 2026: Anmeldelse af Geologien fortæller: Kalksten, kridt og flint. Geologisk Tidsskrift, side 63–64. ISSN 2245- 7097, København.

Geologien fortæller er en serie af store flotte coffee-table bøger udgivet af Museum Mors, som behandler de nord- og midtjyske geologiske lokaliteter. Den første bog i serien dækkede moleret og dets fossiler (Madsen & Rasmussen 2021) og anden bog dækkede det Oligocæne glimmerler (Madsen & Schnetler 2023), se anmeldelse i Milàn (2023). Nu er turen så kommet til tredje bind i serien med titlen Kalksten, kridt og flint. Bogen er holdt i samme stil som de to foregå-ende i serien, det vil sige stort format 21 × 30 cm, og på to sprog, dansk og engelsk. Forsiden er holdt sort og enkel, og kun prydet af et flot søpindsvin. Bogen er skrevet af Henrik Madsen fra Museum Mors sammen med amatørgeologen og snegleeksperten Kai Ingemann Schnetler, den samme duo der skrev nummer to bog i Geologien fortæller serien. Jeg kan allerede nu afsløre at de er sluppet rigtig godt afsted med det.

Bogen begynder med en kort introduktion til de geologiske aflejringer og tidsperioder af kalk og kridt i Danmark, samt hvordan salthorstene har præget den nordjyske geologi, alt sammen holdt i et letforståeligt og ikke for detaljeret sprog. Herefter beskrives de 11 nuværende åbne lokaliteter for henholdsvis skrivekridt og bryozokalk, der findes i et bælte fra Sangstrup Klint på Djursland til Hanstholm knuden i Nordjylland. Hver lokaliteter beskrives med billeder, stratigrafi og de mest almindelige fossiler. Derudover nævnes adgangsforhold også, da flere af lokalite-

terne er private kalkgrave, hvor man skal have speciel tilladelse til at komme ind. Derudover nævnes de fem lokaliteter hvor man kan observere K/Pg grænsen i Nordjylland, og fire gamle mine-lokaliteter, hvor kalk blev brudt i underjordiske gange, hvoraf Mønsted kalkgrube er den mest kendte. Denne del er en kærkommen opdatering af tilstanden og tilgængeligheden af de nordjyske kalk- og kridt-lokaliteter, som ellers kun sjældent bliver nævnt i populærlitteraturen. Herefter følger 14 kapitler af varierende længde; de dækker alle forekommende dyregrupper i kalken og kridtet, begyndende med mikrofossilerne og sluttende med sporfossiler, begge to grupper der ofte bliver overset i populære bøger, og som det er godt at se blive behørigt præsenteret. Herefter kommer et kapitel om præparation af kridt og kalkfossiler, et kapitel om Danekræ og Danekræloven, samt et kapitel om den industrielle udnyttelse af kalken i området, før vi slutter af med et kapitel om hvilken overtro, der historisk set har været knyttet til fossiler, og endelig tips til, hvordan du opbygger og organiserer din egen fossilsamling. Langt de fleste af fossilerne i bogen stammer fra de nordjyske lokaliteter, men der har dog sneget sig enkelte, særligt flotte eksemplarer fra Stevns og Faxe med.

Bogen er virkelig velskrevet og afspejler forfatterens store viden og passion for emnet. Ingemann Schnetters baggrund som skolelærer fornægter sig heller ikke, for det redaktionelle arbejde med bogen er i absolut topklasse – det er sjældent at se en så stor bog helt uden sproglige fejl. Man skal virkelig ud i de små detaljer for at finde noget at sætte sin finger på. Det eneste der er sprunget mig i øjnene, er en boks der fremhæver fossiler på side 83, hvor det ikke fremgår helt klart, hvilket fossil på siderne de tilhører. Men efter at have konsulteret forfatterne, kan jeg sige at fossilerne tilhører Danekræ nummer 1076, der er afbilledet overfor på side 82. Derudover vises fossiler fra Kridttiden og Danien-tiden ofte sammen under de forskellige dyregrupper, uden det nævnes om de stammer fra henholdsvis kridtet eller kalken. Lokaliteten er dog altid nævnt, og er man hjemmевant med de nordjyske lokaliteter er det selvfølgelig indlysende, hvilken alder fossilerne stammer fra. Her ville det være en hjælp hvis der lige var nævnt om fossilerne var fra henholdsvis kridtet eller kalken. Et enkelt sporfossil er dog blevet fejlbenævnt, det drejer sig om gravegange udfyldt med fiskerester på side 158, der bliver omtalt som rør lavet af Terebellide orme, eller på dansk spaghetti-orme, som lever af at samle fødepartikler på havbunden. Den type gravegange fyldt med store fiskerester, kaldes *Lepidenteron*, og regnes for at stamme fra de rovlevende Bobbit-orme af ordenen Eunicida. Men det er som sagt alt sammen i småtingsafdelingen, og absolut ikke noget der trækker ned på helhedsindtrykket af bogen.

Som afslutning vil jeg konkludere at Geologien fortæller: Kalksten, kridt og flint, er en bog, der udfylder et vigtigt hul i den populærvideenskabelige geologiske litteratur om Danmarks geologi, og som både professionelle, amatørgeologer og studerende vil kunne få stor glæde af at læse, og som bør stå på enhver geologi interesseret persons hylde sammen med de to andre bøger i Geologien fortæller serien. Denne bog, sammen med de andre af lokalmuseernes seneste års udgivelser af flotte coffee-table bøger om de fossilførende lag i Danmarks undergrund, fra Kridttiden til i dag, dækkende Danien-kalken i Faxe Kalkbrud (Milàn *et al.* 2023),

det Paleocene Kerteminde Mergel (Milàn 2024), det Eocæne moler (Madsen & Rasmussen 2021), de Oligocæne glimmerlere (Madsen & Schnetler 2023) og det Miocæne Gram Ler (Roth 2013) betyder at der nu kun mangler en rigtig vigtig bog på markedet; nemlig en tilsvarende omfattende bog om faunaen fra det Eocæne Røsnæs Ler og Lillebælt Ler, hvorfra især lokaliteterne Trelde Næs og Hinge Ler-grav har givet ophav til en rig og varieret fauna, hvoraf kun hjænderne har været behandlet indtil nu (Rudebeck & Riehmman 2022). Opfordringen er hermed givet videre!

Referencer

- Madsen, H. & Schnetler, K.I. 2023: Geologien fortæller: Glimmerler og krabbe-boller/What geology tells: The mica clay and crab nodules. Museum Mors, 144 sider.
- Madsen, H. & Rasmussen, J.A. 2021: Geologien fortæller: Moler og fossiler/What geology tells: The mo-clay and its fossils. Museum Mors, 103 sider.
- Milàn, J. 2015. Anmeldelse af Flemming Roth, Havet i Leret. Sønderjysk Månedsskrift 2015 (2). side 78.
- Milàn, J. 2023. Boganmeldelse: Glimmerler og krabbeboller. Geologisk Tidsskrift 2023, 23-24.
- Milàn, J. (ed.) 2024: Fossiler fra Kerteminde Mergelen/ Fossils from the Kerteminde Marl. Geomuseum Faxe/Østsjællandss Museum, 131 sider.
- Milàn, J., Jakobsen, S.L. & Niss, C. 2023: Faxe Kalkbrud – historien om Danmarks fossile koralrev / The story of Denmark's fossil coral reef. Geomuseum Faxe/Østsjællandss Museum, 144 sider.
- Roth, F. 2013: Havet i leret. Årbog for Museum Sønderjylland. Museum Sønderjylland, 55 sider.
- Rudebeck, B. & Riehmman, H. 2022: Fossile hjænder fra Trelde Næs. Narayana Press, 63 sider.
- (gengivet fra Geologisk Tidsskrift 2026 efter aftale med redaktør Ole Bennike)*

Stenvennernes tur til Djursland 14. - 17. maj 2026

Torsdag d. 14.:

Den 14. maj tidligt på dagen, kørte 4 biler fra København og ”omegn”, i dejligt solskin, mod Dalbyover kalkgrav, hvor vi skulle mødes over middag. Omkring

Panoramafoto over Dalbyover Kalkgrav. Foto: Steen Elborne.

Århus skiftede vejret til regn, så kalkgraven var meget smattet, da vi nåede frem. Kalkgraven er stadig aktiv og leverer kalk til landbruget. Færdsel i kalkgraven kræver, at man anvender sikkerhedsvest.

Sjøv flintknold (gravegang). Foto Steen Elborne.

Ligeledes bør man overveje om anvendelse af sikkersko/støvler ikke ligeledes er en god ide samt hjelm hvis man opholder sig ved gravens skrænter.

Til trods for det lunefulde vejr, hvor regntøjet måtte af og på flere gange i løbet af dagen fik vi 4-5 dejlige timer, med mange fund af søpindsvin, søliljestilke, brachiopoder og andre fine fossiler. Sidst på eftermiddagen kørte vi til vandrehjemmet Danhostel i Rønde, hvor der var bestilt overnatning med morgenmad og smør-selv madpakker. Dejligt sted som

varmt kan anbefales.

Da alle havde fået værelser og ikke mindst fundet ud af at åbne dørene blev der pakket ud og skiftet tøj. Der var enighed om at aftensmaden skulle være tæt på og gerne noget hurtigt. De fleste gik derfor over på den anden side af vejen til Cafe RøD, De havde burger aften, og vi må sige, at det var de gode til.

Efter aftensmaden, blev det tid til "after-stone", hvor fundene blev betragtet og diskuteret. Aftenen blev kort, da alle var godt brugt efter en lang dag.

Søliljestilk. Foto Steen Elborne.

Kristian Korsbech

Fredag d. 15.:

Vi stod op til solskin, skønt! Dog en lidt kold morgen med skyer og byger i sigte. Så masser af lag-på lag tøj på, igen i dag.

I anretningslokalet ved spisestuen, var der dækket op til brunch, med forskellige lækkerier, samt tilbehør til at smøre madpakker. Vi nød morgenmaden med udsigt gennem de store glasruder til Kalø Vig og Slotsruin og fik spist og smurt hver vores specielt gode madpakke.

Ved 9-tiden kørte Johanne og jeg af sted, klar til dagens

Michael tog imod med te og kaffe i haven.

Udstilling i forhaven ved Geo-center Grenaa.

udflugter. Vi var først en tur forbi Johannes' hjemegn Homå og se hvor hun er opvokset. Der var i centrum af byen, imellem gårdene, et herligt bevaret gammelt tingsted, med en cirkel af sten under træerne. Bagefter var vi forbi Ålsø Kirkegård, hvor Johannes' far ligger begravet.

Kl. 9:45 var vi fremme ved Geocenter Grenaa, på Bredstrupvej 18, hvor vi havde en aftale med Michael Lykke-Bertelsen. I indkørslen blev vi modtaget af et spændende skilt, der viste

Velkomst ved Grenaa Geocenter.

hvilke fund man kunne gøre ved Sangstrup Klint, og det måtte vi straks nærstudere og udpege hvad vi hver især kunne ønske os at finde.

Michael hørte os og kom ud og tog venligt imod os og bød

på hhv. strøm til bilen og kaffe og te i haven, imens vi ventede på de andre. Han havde fået lavet et herlig personligt fossilkrus, som vi morede os over og jeg straks måtte fotografere ham med.

Da alle var ankommet, blev vi budt velkomne i haven, entréen var på 50 kr. men gratis for medlemmer af Jysk Stenklub - det var vi nogle der var.

Der er kun åbent efter aftale, da museet drives af frivillige.

Solen skinnede stadig, så jeg fik hængt mit regntøj op til gennemtørring på stolene i haven. Efter velkomst, kunne vi vælge at gå en mindre gruppe i værkstedet med Michael, der var indrettet i hans garage, -eller i kælderen og se hans museum.

Museet var fint indrettet med hvide glasmontrer og skilte over lokationer, jeg læste mig frem til, at der var ca. 400 forskellige arter af fossiler fra ind og udland.

Og de bestræber sig på, at der kommer mindst et nyt fossil på hylderne om dagen i

Nogle af de mange fund i Michaels samling studeres.

Der udvælges små søpindsvin til smykker.

gennemsnit! 95% af alle fossilerne er fundet af Michael og Pia Lykke-Bertelsen på deres ture til danske lokationer og Storbritannien, Tyskland, og Sverige. Derudover kan man se fossiler fra Taiwan, Marokko, Spanien, Ohio og Florida. Der var også en salgsreol og en stor kurv på gulvet med fine små *Galerites* søpindsvin, der vakte interesse for især smykkeværkstedetsfolkene, de stod længe på hovedet i den for at finde de bedste små *Galerites* søpindsvin til afstøbning.

Lidt af Michaels udstilling.

Fund fra Dalbyover.

På Michaels værksted, fremviste han sit hjemmebyggede sandblæserkabinet til præparering af fossiler. Han havde påsat præpareringspennen en sodavandsflaske, hvor der kunne påfyldes forskellige materialer til sandblæsning, f.eks. natron, glasperler og pizzamel, som han nævnte som noget af det bedste. Ved besøg på

Michaels værksted med sandblæsningskabinet, hvor han afrenser fossilerne.

værkstedet kan man også betale for at præparere et fossil fra enten Danmark eller Tyskland. Flere måtte straks prøve at præparere et søpindsvin og de blev rigtig fine, især da de efterfølgende blev poleret med bivoks. Nogle shoppede præpareringsæt og slanger og skulle selv hjem og bygge kabinet.

Til sidst kunne vi næsten ikke vente længere, med at komme af sted på fossiljagt. Og Michael gav os en fælles intro og besked om at køre til Sangstrup Klint, gå til venstre og kigge i rallet i de sorte sten. Vi drøede af sted i vores fire biler og ti minutter senere, var vi på parkeringspladsen ved den nye toiletbygning. Den er smukt dekoreret med fossiler af den lokale kunstner Dorte Kudsk Harbo, hun har lavet ti unikke illustrationer af de ti mest hyppigt fundne fossiler i området. Også her havde Michael et display hængende med eksemplarer af fossiler.

Toilethus ved Sangstrup Klint med fossiler på siden.

Infoskilt ved Sangstrup og Karlby Klinter.

På infoskiltet står der: ”**Velkommen til de hvide klinter**

Sangstrup og Karlby Klinter består af kalksten, der blev dannet for ca. 65 millioner år siden af mosdyr (bryozoer), som levede i det hav, som dengang dækkede Nordeuropa. For 60 millioner år siden lå Danmark der, hvor Norditalien ligger i dag. Geologiske processer omdannede bryozoernes skeletdele til kalk og flyttede kalklagene til deres nuværende placering. De indtil 17 m høje klinter er dannet af havets bølgepåvirkning, som udvasker kalk og efterlader sten langs stranden. Ved klintens fod, på stranden og i havet vidner udvaskede kalkplader og -sten om de ældgamle bryozo-kolonier.

Livet i havet: Også under havet ud for Sangstrup og Karlby er der meget at kigge på. Kalkpladerne strækker sig ud under vandet og skaber et bundmiljø, der er rigt på planter og dyr. Tangplanterne er helt afhængige af en fast bund at vokse på. Derfor vokser der på den faste kalk- og stenbund store, flotte tangskove med kølblad, savtang, søl og sukkertang. Tangplanterne danner, sammen med den kupe-rede bund, skjule- og levested for en mængde smådyr og fisk.

Karlby Klint.

Sangstrup Klint

Klinterne ved Sangstrup og Karlby er også et af landets bedste havørred-steder, hvor ørreden i kraft af rige fødemuligheder også ser ud til at overvintre. På næsten alle årstider kan man møde lystfiskere, som prøver lykken med blink eller flue-stang - eller dykkere på undervandsjagt. Kun ved pålandsvind, hvor udvasket kalk farver vandet hvidt, er det svært at fiske.

Fuglene går efter både tang og fisk. På havet kan du blandt andet se tejt, knortegås og havørn.

Spændende fossiljagt: Kalken er hjemsted for en lang række spændende fossiler, og med hammer, sikkerhedsbriller og lup er klinterne oplagte til fossiljagt. Fossilerne afspejler det forhistoriske dyreliv, der domineres af søpindsvin, pigge fra søpindsvin, stilke af søliljer, kiselsvampe, brachiopoder og muslinger. Fossile snegle og krabber findes også - og hvis du er rigtig heldig finder du en hajtand.

Adgang: Der må ikke graves eller kravles op i selve klinten - af hensyn til faren for at klinten styrter sammen. Koncentrer i stedet fossiljagten til de løse kalksten for foden af klinten. Vær også opmærksom på, at det under pålandsvind og højvande kan være umuligt at passere langs stranden."

Det blæste en halv pelikan på stranden med vindstød der gjorde, at man var ved at få overbalance hele tiden, temmelig irriterende når man skulle koncentrere sig om at finde gode fund. Men i det mindste regnede det da ikke... endnu. Jeg fortrød ret hurtigt, at jeg havde været så ivrig med at komme af sted, for det havde sikkert været mere spændende at præparere fossiler, eller gå på jagt i Michaels to affalds-spande med fossiler. For vi var mange på stranden, der var virkelig langt imellem vore fund og de søpindsvin vi fandt, var møg-slidte. Vi skulle nok have startet fra morgenstunden og besøgt Michael bagefter. Nå en enkelt lille *Galerites* skat fandt jeg da, siddende i matrix, og et par okay større fund. Efterhånden begyndte folk at søge tilbage ved bænkebordene og nyde den medbragte kaffe, og de fleste nåede lige netop ind i bilerne, inden vi fik en kæmpe byge.

Jeg havde glædet mig sådan til at besøge Sangstrup Klint, først efter hjemkomst, gik det op for mig, at det var Karlby Klint jeg var gået ud til. Nå men nu har jeg så

styr på geografien til en anden gang... 😊
Jeg googlede mig frem til, at der på havnen i Grenaa, skulle være en italiensk is café, der så indbydende ud og vi satte kursen hertil. Desværre var den ikke åbnet op for sæsonen endnu, og Kattegatcenteret som lå samme sted, var netop lukket. Æv! Bilen med Steen, Finn og Jan, kom frem og mødte os og vi blev enige om at køre tilbage til Rønde, hvor der skulle ligge et ishus bag en stensøjle. Her mødtes vi, passagererne fra tre af vore fire biler. Sidste bils passagerer; Ulla, Winnie og Lisbeth, var

De higer og søger, og finder nogle få søpindsvin.

Mine bedste fund.

kørt ud og forsøge sig ved Gjerrild Klint, hvor de vidst fandt lidt. Dorthé, Jeanette og jeg, kørte i Rema 1000 og købte en stak frysepizzaer og færdige salater og så invaderede vi vandrehjemmets køkken og spisestue og varmede fire forskellige slags pizzaer på samleband, og efterhånden nåede alle frem til fælles spisning. Derefter holdt vi 'afterstone' i vandrehjemmets spisestue og stu-

Her er vi alle 12 til fælles pizzaspisning.

Afterstone i spisestuen.

Dagens fangst studeres og sammenlignes.

Ravjagt ved Følle Strand.

derede hinandens fund. Fem seje kvinder, kørte på aftentur til Følle strand med ravlygter. Vi fandt ikke noget spændende, men fik masser af frisk luft og en ekstra oplevelse. Oprindeligt skulle vi have været til Sangstrup, eller Vrinners Strand, men vi var simpelthen for vindblæste og trætte, til at køre ret langt. Tak til alle for en herlig dag! ☺

Tekst & fotos Linda Petersen

Lørdag d. 16. :

Endnu en morgen nød vi vores gode morgenmad i den dejlige spisestue på Danhostel Rønde med udsigt ud over Kalø Vig og slotsruinen og smurte vores turmadpakker, inden vi ved 9.30-tiden gik ned til bilerne og begav os ud til Tirstrup og Ørup grusgrave. To meget store grusgrave, som ligger lige ved siden af hinanden og med en fælles nedkørsel.

Her tilbragte vi adskillige timer trods regnbyger og stærk blæst og fandt lidt af hvert, men især en hel del søpindsvin. Steen gjorde dagens bedste fund, da han i

Ørup og Tirstrup grusgrave hvor der var meget at finde ved at slække nogle af de mange kalksten.

en kalkstensblok i Tirstrup grusgrav fandt en fin lille krabbeklo.

Der var en samling meget store sten i grusgraven, hvor der var lidt læ og hvor nogle af os derfor fandt sammen ved frokosttid. Her spiste vi vores madpakke, varmede os på en kop kaffe og snakkede om, hvor dejligt det er, at man i en grup-

Søpindsvin, gravegange og enkeltkoral fra Tirstrup grusgrav.

pe som Stenvennerne er så gode til at dele oplysninger om fund og fundsteder, når man støder på noget godt. Dejligt var det også at høre, at nye medlemmer og personer fra andre foreninger føler sig godt modtaget, når de deltager i foreningens aktiviteter.

Om eftermiddagen kørte vi alle videre mod Vrinners Strand, gennem en smuk og

Krabbeklo og musling i slækket kalksten.

meget varieret natur og så bl.a. nogle glenter undervejs.

På Vrinners Strand blev vi overmandet af en voldsom regn- og haglbyge. Nogle holdt stand og blev ret våde trods både regnsæt og regnslag og andre foretrak at komme hjem i tørvejr. Der var lidt flere forskellige bjergarter end vi ellers havde set ved de strande, vi havde gået på, men vi fandt ikke mange fossiler (et enkelt

Vrinners Strand med regn på vej.

En Diplokraterion sandsten.

søpindsvin, et pænt stort vætte-lys, en raslesten og en stor hav-svamp). Middagsmaden, som vi indtog vi i den italienske restaurant Tullio i Rønde, var helt usædvanlig god.

På vej hjem var der den smukkeste regnbue, som vi alle måtte have et billede af, inden vi gik op og hentede vores sten ned til dagens efter-stening. Her blev der bl.a. talt om bukske ringe, som en af deltagerne spottede på et søpindsvin fra grusgravene.

*Tekst Lisbeth Espensen
Fotos Steen Elborne*

Efter-stening i spisetuen.

Søndag d.17.:

Kl. 9.30 sagde vi farvel til dejlige Kalø Hostel efter 3 gode dage, og udstyret med endnu en god madpakke i rygsækken var vi klar til en ny dag i fossilernes tegn. Den blå himmel og strålende sol gav håb, om at vi ville nå at få bare én dag uden regn.

Vi tog afsked med Jeanette og Carsten, der skulle forsætte deres ferie på Djursland, og satte kursen mod Fredericia, hvor Finn havde fået en aftale kl. 11 med Jan Pedersen fra det private Fredericia Fossil Museum.

Det viste sig at være en "Aladdins Hule" for sådan nogle som os. Et helt fantastisk

Jan fortæller om den fantastiske samling som han og Steen har opbygget.

Nogle af de mange vitrineskabe med fossiler i Fredericia Fossil Museum.

museum med flere hundredetusinde fossiler fra ind- og udland. Fra Danmark er her bl.a. en kæmpe samling fra Lillebæltsleret, som bl.a. indeholder tusindvis af fantastiske hajtænder i alle størrelser. Alt sammen udstillet på struktureret og flot måde, der bl.a. giver et godt billede af, hvad man kan være heldig selv at finde bl.a. ved Trelde Næs.

Et par hylder med Megalodon-tænder.

hjørnet med mineraler og fossiler til salg. Yderligere blev der stillet en kasse med hundredvis af brachiopoder frem. Så kunne man ellers gå på "fossiljagt" efter den "perfekte" brachiopod. Det viste sig desuden, at en hajtand havde sneget sig ned i kassen – den fandt Linda og ville aflevere den til Jan, men fik til stor glæde lov til at få den.

Så måtte vi løsrive os og efter anvisning fra Jan kørte vi til Hyby Strand. Ved stranden gik vi til venstre, hvor man efter ca. 500 m kommer til landemærket "Den blå sten" (som er en blåmalet stor sten). Det skulle efter sigende være et godt sted at finde hajtænder. Og som for at understrege rygtet fandt Finn hurtigt en lille hajtand i vandet lige ud for stenen.

Kysten ved Hyby Strand med udsigt til Trelde Næs

Det blev dog ikke til så meget andet, men vejret var for en gang skyld fantastisk, så det blev til et par dejlige timer på stranden, før vi takkede af og kørte mod Sjælland.

Tak til alle for en dejlig tur og særlig tak til Finn for at arrangere den.

Det er imponerende, specielt fordi at 75 % af emnerne er indsamlet af kun to mand (Jan Pedersen og Steen Andersen), der igennem 50 år har brugt stort set alle deres ferier på fossilture.

Efter nogle dejlige timer på museet skulle vi videre, men først måtte en del af os lige runde den lille bod i

Stor flot ammonit i samlingen.

Tekst Winnie Asah, fotos Steen Elborne

Impaktit Jagt

Impaktitter er bjergarter, der er påvirket/ændret ved/efter et meteornedslag.

Jeg har været interesseret i emnet, siden jeg for nogle år siden læste Claus Kragh-Müller's artikler på nettet om impaktitter fundet i Danmark. Det viste sig, at jeg i min kasse med uidentificerede bjergarter kunne finde adskillige sten, der meget vel kunne være impaktitter. Dermed fik jeg "blod på tanden", jeg måtte også ud og finde impaktitter på de steder, hvor en meteor havde slået ned.

For to år siden tog jeg og min datter derfor til Sverige. Sverige er så privilegeret at have - for tiden 8 verificerede kratere (i følge "earth impact database"). Vi

På turen med min datter var vi også lige forbi det eneste sted i Sverige (Slättemossa), hvor man kan se den sjældne kuglegranit - eller klotgranit som de selv siger derovre.

besøgte de 2 sydligste kratere - nemlig Mien og Hummeln, begge ligger de i dag som søer, og især ved Hummeln var det muligt at finde rigtig fine impaktitter.

I år gjaldt det så Europas største krater nemlig Siljan-komplekset, som ligger i Dalarna i Sverige. Man ved ikke hvor stort det oprindelige krater har været, men på den "bund" der findes i dag, kan Bornholm mageligt ligge uden at fylde den helt ud. Man anslår, at der i højden er eroderet omkring 4 km materiale væk, i forhold til da nedslaget skete for omkring 377 millioner år siden, og Siljansøen, som er den største sø der omkranser nedslagspladsen, er så dyb at der skal 4 rundetårne oven på hinanden for at nå bare lidt op over vandspejlet. Ja, alle tallene er så utrolige, at de er svære at fatte.

Min ægtefælle og jeg var afsted i 11 dage, vi boede i en hytte med udsigt over Rattvik vig, som er en sidegren til Siljansøen. Området er meget smukt så bare af

den grund er det bestemt et besøg værd, men jeg var der jo pga. geologien og bjergarterne, og jeg fik besøgt rigtig mange steder. På forhånd havde jeg læst alt, hvad jeg kunne finde på nettet, så jeg vidste, hvor der var størst chance for at finde noget interessant. Stenbruddene viste sig dog at være et problem, da næsten alle stenbrud i dag er afspærrede pga. de store maskiner, så af sikkerhedsgrunde vil de ikke have folk til at rende rundt, men alligevel var der heldigvis meget at finde. Der er en svensk geolog og fysiker Erich Spicar, der har undersøgt og skrevet rigtig

Sandsten (knust granit) finkornet 0,1 mm dvs. næsten en siltsten med flager af brændt alunskeifer.

mange artikler om Sveriges meteorkraterer, både de verificerede og om nogle der ikke er.

Han mener f.eks. at Siljan Meteoren fra begyndelsen var rigtig meget større, men at den brød op i flere stykker (hvad der ikke er ualmindeligt for en meteor) før den ramte jorden, og han peger på mindst 10 steder som mulige nedfaldssteder, og som ligger i den bane, man mener meteoren kom fra.

Erich Spicar har også en spændende teori omkring en bestemt bjergart fundet lidt uden for selve Siljan-komplekset. Bjergarten er en hvid granit med orienterede feldspat "krystaller", teorien går ud på at disse oprindeligt er crinoid-arme der er revet af dyret af en tsunamibølge - udløst af et nedslag. Når langagtige fragmenter skyller afsted, orienterer de sig parallelt, lige som man næsten kan se det på fotoet. Crinoid-armene bestod af kalk/kalcit og denne kalk/kalcit er derefter indgået i dannelsen af plagioklas-feldspatten i den efterfølgende varme undergrund.

Det er en spændende teori, da fossiler jo normalt ikke er forbundet med feldspat - men oftere med kalk eller flint.

Så, ja! Jeg har haft et par rigtig gode og interessante ture, og jeg arbejder allerede nu hen mod at besøge de 2 tyske meteorkraterer - nemlig Nördlinger Ries og det knapt så kendte Steinheim - forhåbentlig til næste år.

Hvid granit med crinoid-arme.

stenven Ingeborg Bjerre

Kør-selv-tur til Stibjerg Strand den 25. juli

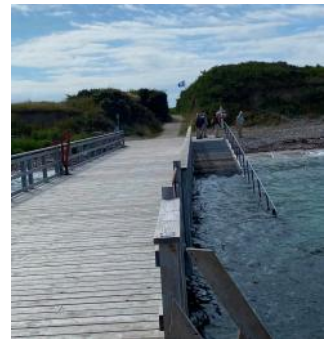
Med kort varsel blev der arrangeret en sommer kør-selv-tur til Stibjerg Strand i Musholm bugt.

Der har tidligere været tur dertil – en tur vist nok i 2012 og en et par år senere - lidt tættere på broen.

Vi var ikke så mange, men et godt selskab og to biler var nok til gruppen. Vi mødtes ved Korsør Bane-gård og kørte i de to biler til Stibjerg Huse, hvor vi parkerede

Frokosten indtages på broen. Foto Finn Kiilerich-Jensen

Stibjerg Strand. Foto Finn Kiilerich-Jensen

og derfra gik vi ned til stranden. Vi havde et par hyggelige timer uden at finde noget særligt - lidt kiselsvamp, gravegange, lidt blæksprutte (sakset fra Finns FB-

Stibjerg Strand. Fotos Finn Kiilerich-Jensen

profil) – men hyggeligt var det. Jeg havde barnebarnet Ask på 6 år med, og han fik af en af deltagerne foræret det eneste søpindsvin, der blev fundet – han er meget glad for sit pindsvin. Efter frokosten kørte vi til Storebæltsbroen, gik tur under den, fandt et dødt marsvin (tror jeg,

*Stranden ved Storebæltsbroen på Korsørsiden.
Foto Dorrit Nors Thomsen.*

Udstilling i Isbådsmuseet. Foto Finn Kiilerich-Jensen.

det var – det var ikke en sæl – forkert farve). Nogen gik ind på det gratis isbåds-museum.

Jeg har ikke før været på Korsørsiden af broen, det syntes jeg var interessant, men stadig ingen fossiler – alligevel var det en god og hyggelig dag sammen med gode Stenvenner.

Vi sluttede dagen på Korsør Banegård.

Dorrit Nors Thomsen

Udvælgelse af fossiler til Stenvennernes kommende auktioner. Er det noget for dig?

Gennem en del år, har jeg sammen med Tom Jørgensen udvalgt de fossiler der skal med på Stenvennernes årlige auktioner, der som regel finder sted sidste lørdag i januar. Auktionerne består altid af en afdeling med mineraler, som Hans

Kloster indtil nu har stået for, de har som regel været 2/3 af auktionens tilsammen 200 numre, og Tom og jeg har som regel udvalgt og beskrevet den sidste 1/3, de såkaldte fossilnumre.

Både Tom og jeg er dog efterhånden ved at komme godt op i årene, og klubben må derfor se sig om efter en foryngelse. Er du en fossilnørd, må du derfor gerne melde dig til at deltage i vore fremtidige udvælgelser. Det ville være fint, hvis du allerede kunne nå at være med næste gang, så vi kunne sætte dig ind i det praktiske arbejde med nummereringen, udvælgelsen, beskrivelsen og fotograferingen af fossilotterne. Hele det arbejde kommer i sidst ende på Stenvennernes hjemmeside og bliver til auktionslisterne på selve auktionen.

Udvælgelsen har hidtil foregået hos mig, hvor jeg gennem flere år har lagt hus til og opbevaret de fossiler, vi gennem tiden har fået fra dødsboer, indkøb m.m. Men klubben arbejder dog for tiden på, at få et mere fast opbevaringssted til både fossiler og mineraler, og derfor vil de fremtidige udvælgelser efterhånden også komme til at foregå dette nye sted. Stenvennernes stenauktioner har jo altid været en af klubbens store aktiviteter, og auktionerne har altid givet medlemmerne mulighed for at erhverve unikke eksemplarer til deres samlinger.

Lyder det beskrevet som noget du har lyst til at involvere dig i, må du gerne ringe eller maile til mig så vi kan aftale nærmere, så kunne du måske allerede nå at være med ved vores næste udvælgelse.

Peter Myrhøj, mobil 30113968, peter@myrhøj.dk

Bestyrelsens bemærkninger: Vi i bestyrelsen er meget glade for det arbejde, som Tom og Peter har udført med udvælgelsen af fossiler til auktionen, og Hans' udvælgelse af mineraler. Vi håber, at I alle tre vil forsætte med dette så længe I orker det. Samtidig har vi også forståelse for, at I gerne vil inddrage nogle andre og yngre personer i arbejdet, og som med tiden kan overtage dette. Med hensyn til opbevaringen af fossiler og mineraler er bestyrelsen i gang med at prøve at få lokaler til dette i kommunen.

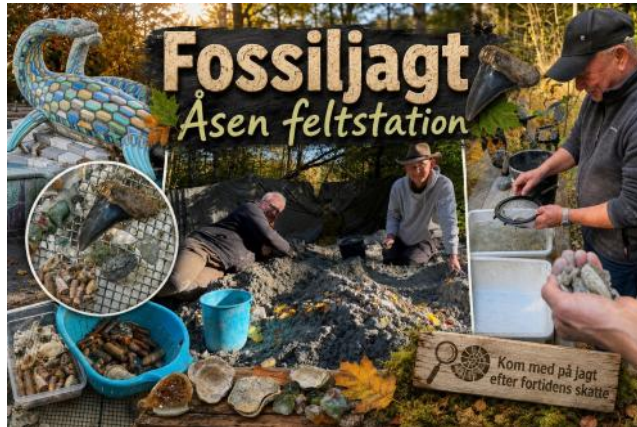
Kør-selv-tur til Åsens feltstation den 15.-16. oktober

Igen i år vil vi forsøge at lave en kør-selv-tur til Åsens Feltstation, hvor vi den 15. og 16. oktober, kl. 11 vil mødes med Filip Lindgren ved Havsdrakarnas Hus i Bromölla. Filip har indrettet et flot museum i ventesalen ved Bromölla Station. Sammen med Filip kører vi i samlet flok til Åsen, hvor Filip har en lokalitet, hvor han har hentet sand fra naturen i området omkring lokaliteten. I sandet findes mange små fossiler (hajtænder, tænder fra mosasaurer, koprolitter og andet), prisen for at besøge Filip's lokalitet er SEK 395,-. (forsætter næste side)

For at gennemføre besøget på Filips lokalitet skal vi være mindst 5 deltagere, og der er ikke plads til mere end 15 deltagere.

Natten mellem torsdag og fredag håber vi på at kunne overnatte på Bromöllas Camping og Vandrarhem.

Da det er en kørselv-tur, er det valgfrit at deltage om torsdagen, fredagen eller begge dage. Der vil være mulighed for at besøge Åsen begge dage.

Er du interesseret i at deltage i turen, så tilmeld dig på stenvennerne@gmail.com. Angiv om du kører i egen bil eller ønsker kørelejlighed, og hvor mange du evt. kan tage med.

Læs mere her: <https://havsdraakarnashus.se/>

Lørdag den 28. november 2026 kl. 13-17:30

Telefonfabrikken, Fællesrummet, Telefonvej 12, 2860 Søborg

Glæd dig til masser af sjov, hyggeligt selskab og dejlig mad.

Pris 200 kr. + gave-spil-pakke til 25-30 kr.

Tilmeldingsfrist 21. november til Finn Kiillerich-Jensen på:

stenvennerne@gmail.com eller ved indbetaling til

konto: 2255-8972486621 eller MobilePay 3027 2581

Endags kør-selv togtur til klinterne mellem Trelde Næs og Fredericia lørdag d. 10. oktober

Vi tager toget fra København H til Fredericia St. og derpå bus til Trelde Næs. Derefter er der 7 timer til at finde fossiler og mineraler inden vi tager bussen tilbage til Fredericia og toget hjem. Vi håber på fint vejr og passende lavvande. Mulighed for blandt andet at finde fossiler: hjåttænder, fisketænder, haj ryghvirvler, krabber, muslinger, samt silkespat. Medbring mad og drikke, samt tøj og fodtøj til oktober vejret og de lerede klinte. På grund af sen annoncering, er det bedst selv at købe billetterne, så hurtigt som muligt, for at få Orangebilletter. Orangebilletter kan ikke refunderes. Hvis det ikke er muligt selv at købe billetterne, kontakt da Finn T. Sørensen på mob.: 22548258 eller via Mail: ftsorensen@gmail.com. Bussen til og fra Trelde Næs er gratis.

Køb selv billetterne via DSB-appen.

Afgang fra København H kl. 7.45 (IC 50129), ankomst Fredericia st. 10.02. Bus til Trelde Næs 10.22.

Pris Orangebilletter: 108 kr. + 30 kr. plads, (Pensionister 76 kr. + 30 kr.). Prøv at reservere plads i vogn 22

Hjem fra Fredericia St: Afgang 19.56 (IC 50164), Ankomst København H: 22.14. Bus fra Trelde Næs 18.51, ankomst Fredericia st. 19.20.

Pris Orangebilletter: 108 kr. + 30 kr. plads, Pensionister 76 kr. + 30 kr. Prøv at reservere plads i vogn 11

Møde- tid og sted: 07.30 København H, i hallen ved nedgangen til spor 8. Togafgang kl. 07.45 fra spor 8.

Eller for deltagere i bil ved Fredericia St. ved udgangen: kl. 10.02

Deltager du på turen så tilmeld dig til Finn T. Sørensen: Mob.: 22548258 (SMS er bedst) eller Mail.: ftsorensen@gmail.com.

Generalforsamlingen og vedtægtsændringer

Næste generalforsamling afholdes fredag d. 5. marts 2027. Husk at eventuelle ændringsforslag til vedtægterne skal være bestyrelsen i hænde senest d. 1. november 2026!

Nekrolog

Den 9. maj 2026 gik **Allan David Simonsen** bort efter længere tids sygdom. Han blev 53 år.

Allan var et trofast medlem, som mødte op til fredagsforedrag i foreningen, så ofte han kunne. Han var gerne til stede på Gladsaxe dagen sammen med Hans, hvor han delte hajtænder ud til interesserede børn, og ligeledes på stenmessen i Rødovre ved Stenvennernes eller Hans' stand. Allan deltog hvert år i den årlige julefrokost og var tit med på turene til mineralmessen i Hamborg.

Foto: Steen Elborne

Flere gange når en foredragsholder havde meldt afbud, så var Allan med kort varsel frisk og holdt et foredrag, så de fremmødte ikke kom forgæves. I årenes løb skrev han også flere artikler til Lapidomanen.

Allans interesseområder var almen geologi, formidling, hajtænder, ammonitter, søpindsvin og ikke mindst snegle og muslinger.

Han holdt af at glæde os andre medlemmer ved at dele sin fascination for recente snegle og muslinger. Dette skete ofte inde på selve biblioteket, inden foredragene startede, hvor han forærede dubletter fra sin store samling.

Allan vil blive savnet. Æret være hans minde.

Frantz Strange

Skriv til Lapidomanen

Spændende stof fra medlemmerne er altid velkomment.

Indlæg kan mailes til redaktionen

steen.a.elborne@email.dk og stenvenredak@gmail.com

HUSK at ved eventuelle ændringer af klubbens program

vil dette så vidt muligt blive oplyst på vores hjemmeside eller i nyhedsbrev.

Gamle numre af Lapidomanen vil kunne købes af kassereren på klubmøderne.

Numrene fra 2000 og frem ligger også på vores hjemmeside.

Artikler må gengives i andre stenklubbers blade med kildeangivelse.

Andre klubbers blade til Stenvennerne sendes til:

Kontaktperson Finn Kiilerich-Jensen, Blishøj 3, 1.tv., 3000 Helsingør

Mail: stenvennerne@gmail.com

Stenvennernes efterårsprogram 2026

September

18. Ole Dahl, *geolog*: Nalunaq-guldminen i Sydgrønland. Tidligere minegeolog i Nalunaq guldminen i Kirkespirdalen i Grønland, Ole Dahl, har arbejdet med minedrift i ca. 10 år og været med til at starte 2 miner på Grønland. Han har flere somre arbejdet som explorationsgeolog forskellige steder i Grønland, og har ledt efter guld, platin, palladium, diamanter og rubiner. Ole fortæller historien om, hvordan Nalunaq guldminen blev opdaget og senere undersøgt med henblik på at lave en guldmine, og om de vanskeligheder der er ved at drive en guldmine, hvor guldet sidder i en tynd åre, så målet bliver at sprænge en halvanden meter tyk skive ud af et bjerg. Det er en udfordring. Foredraget kræver ingen forudsætninger, og er fyldt med smukke billeder fra guldminen i det sydlige Grønland. Minen startede 1. januar 2004 og lukkede igen i 2013. Dog genåbnede minen i november 2024 hvor et canadisk/islandsk selskab har sat gang i guldproduktionen igen.

19. Fossilfestival, Statens Naturhistoriske Museum, Østre Voldgade 5, kl. 10-17. Stenvennerne stiller op med en mindre udstilling. Se nærmere på hjemmesiden og Facebook.

25. Kjeld Bentzen, *klubmedlem*. De glemte Grønlands-pionerer, - som under farefulde forhold, indsamlede viden og genstande fra en svunden tid. Her vil jeg omtale Egil Knuth, som jeg har mødt et par gange, suppleret med en kortfilm om perioden 1930 og til hans død i 1996. Filmen er lavet af geolog Claus Heimberger med flere, tidligere gæst i vores klub, hvor han livligt fortalte om sine ture i Grønland, som flere gange var sammen med Egil – et tidsbillede fra en svunden fortid.

Oktober

02. Tom Weidner, *klubmedlem*. Fra sjældne mineraler til fremtidens teknologier – med fokus på Ilimaussaq som en potentiel kilde til sjældne jordarter. Foredraget indeholder en kort intro til de sjældne jordartsmetaller, en beskrivelse af Ilimaussaq med fokus på ture, mineraler og oplevelser, drone og helikopter billeder af området samt en perspektivering vedr. mulig minedrift i området.

09. Peter Myrhøj, *Klubmedlem*. ‘Palæontologisk studiearbejde’ 3. Det kommer til at handle om Kisel og Kalksvampe, dvs. repræsentanter for det dyre-phylum der beskrives som **Porifera eller Svampe**. De er efter de encellede organismer de enkleste organismer, og viser de stadier hvor cellerne begynder at samarbejde for at blive til større og mere komplekse dyr. Vi skal se hvordan de er sammensat, sammen med udvalgte fossile eksemplarer, bl.a. er de stromatoporoider, vi kender som revbyggere på Gotland, overraskende nok en del af denne gruppe. De rev de er med til at danne rummer også gruppen koraller, som er temaet næste gang.

10. Endags-kør-selv togtur til Trelde Næs. Se annonce side 23.

15. - 16. Kør-selv tur til Åsen i Skåne. Se annonce side 21.

16. Efterårsferie. Intet møde.

23. Mikkel Winther Pedersen, Assistant Professor. Fra skov til tundra og indlandsis: Grønlands miljøhistorie gennem 2 millioner år.

24. Fossilernes Dag, Kalk i Faxe, Østervej 2b, 4640 Faxe, kl. 10-15. se annonce side 5.

30. Terese Thidemann, Researcher, Stockholm Universitet: På jagt efter guld i universet.

November

06. Line Henriette Broen, Geolog Århus Kommune. Klimaet ændrer sig – og har altid gjort det.

08. DIY-festival på Telefonfabrikken – kl. 10-14.

Åbent værksted og bod (DIY - Do It Yourself). Nærmere oplysninger følger på hjemmesiden og i nyhedsmails.

13. Peter Myrhøj, klubmedlem. 'Palæontologisk studiearbejde' 4. Vi skal denne gang se på dyre-rækken Nældecelledyr eller Polypdyr (Cnidaria). Denne store gruppe indeholder bl.a. koraller, søanemoner og vandmænd. Jeg vil kort gennemgå de forskellige grupper, men vi koncentrerer os om korallerne, hvor vi bl.a. ser på det tidlige Silure koralrev, der bl.a. blev til Gotland. Korallerne er et stort emne så det kræver mere end en aften. Derfor bliver emnet denne gang de Rugose og Tabulate koraller, der repræsenterer korallernes første bølge, disse grupper uddøde i Tidlig Perm. Jeg har et stort materiale på området, så der vil blive nok at se på.

19. Bodil Wesenberg Lauridsen, seniorforsker GEUS. ”Hvad er det, der er med koraller? Kom med på en tidsrejse sammen med fossile og nulevende koraller”.

Bemærk det er en torsdag! Holdes i MøderumUndervisning på Telefonfabrikken

27. Bogflip - salg af bøger og tidsskrifter.

28. Stenvennernes julefrokost. Telefonfabrikken, fælleslokalet, kl. 13, se annonce side 22.

2027

Januar

08. Medlemsmøde - Små indlæg fra medlemmerne.

KLUBLOKALE ADRESSE FOR MØDER :
MØRKHØJ BIBLIOTEK
ILBJERG ALLÉ 38 A, 2730 HERLEV
 www.stenvennerne.dk

ALLE MØDER BEGYNDER KL. 19.00 OG DØRENE LUKKES KL. 22.00
SMYKKEVÆRKSTEDET I TELEFONFABRIKKEN, TELEFONVEJ 12,
2860 SØBORG (kun åbent for tilmeldte til holdet eller efter aftale med Lisbeth Espensen)

DEADLINE FOR NÆSTE LAPIDOMAN 3. DECEMBER 2026

STENVENNERNES KONTAKTPERSONER :

Kasserer og kontaktperson:

Finn Kiilerich-Jensen, Blishøj 3, 1.tv., 3000 Helsingør 3027 2581
 Bankkonto (i Nordea): 2255-8972486621 Foreningen af Stenvenner
 mail: stenvennerne@gmail.com

Kasserersuppleant: Johnny Rinds, Fredericiavej 59 B, 3000 Helsingør 3965 4475

Sekretær: Steen Andrew Elborne, Frederik 7 Vej 29, 3450 Allerød 4828 0508

Bestyrelsesmedlem: Peter Myrholm, Søtoften 15, 2820 Gentofte 3011 3968

Frantz Strange, Vardegade 10, 2. tv., 2100 Kbh. Ø 2680 3543

Dorrit Nors Thomsen, Øster Allé 25, 4., Lejlighed 151, Kbh. Ø 2176 4956

Dorte Korsbech, Grønnemose Alle 130, 2860 Søborg 2447 3095

Suppleant: Finn T. Sørensen, Slotsparken 70, 2880 Bagsværd 2254 8258

Lisbeth Espensen, Nyskiftevej 37, 2610 Rødovre 2671 3710

Redaktion: Kristian Korsbech, Grønnemose Allé 130, 2860 Søborg 51616776

Karin Bager, Griffenfeldsgade 30, 3.th., 2200 Kbh. N 50555205

Steen Andrew Elborne, Frederik 7 Vej 29, 3450 Allerød 40639338

Sølvværksted og slibeværksted: Lisbeth Espensen, Nyskiftevej 37, 2610 Rødovre 2671 3710

Slibeværksted: Thomas Brandt Hesselkjær, Bogtrykkervej 25 4.th, Kbh. NV 2252 1081

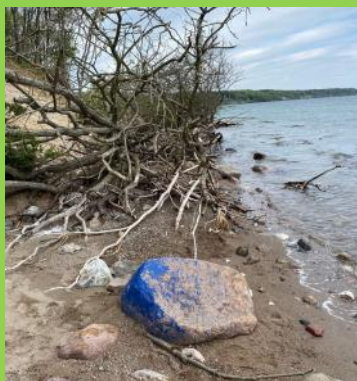
Webmaster: Finn Kiilerich-Jensen, Blishøj 3, 1.tv., 3000 Helsingør 3027 2581

Nye medlemmer – Vi byder velkommen til:

Stella Betak
 Alma Borg Cederstrøm

Indtryk fra Stenvennernes tur til Djursland

Fotos Finn Küllerich-Jensen